

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΩΝ
& ΤΕΛΩΝΕΙΑΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΒΙΒΛΙΩΝ & ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ (15^η)
ΤΜΗΜΑΤΑ Α΄-Β΄-Γ΄
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ Φ.Π.Α.
ΤΜΗΜΑΤΑ: Α΄- Β΄

Αθήνα, 20 Δεκεμβρίου 2010

ΠΟΛ. 1189

Ταχ. Δ/ση : Πανεπιστημίου 20
Ταχ. Κωδ. : 106 72 ΑΘΗΝΑ
Πληροφορίες :
Τηλέφωνο : 2103638389, 2103610065
: 2103640870
: 2103645832(Φ.Π.Α.)

ΠΡΟΣ: Ως Π.Δ.

ΘΕΜΑ: «Έκταση εφαρμογής της Α.Υ.Ο. ΠΟΛ. 1065/2010 για τους αγρότες που πωλούν τα προϊόντα τους από λαϊκές αγορές. - Παροχή διευκρινίσεων»

A. Έννοια «λαϊκής αγοράς» - Πεδίο εφαρμογής.

Με αφορμή γραπτά και προφορικά αιτήματα φορέων και ενδιαφερομένων, αναφορικά με ζητήματα που αφορούν την εφαρμογή των υποχρεώσεων των αγροτών του ειδικού καθεστώτος Φ.Π.Α., για την άσκηση δραστηριότητας στις λαϊκές αγορές (Α.Υ.Ο. ΠΟΛ. 1065/18.5.2010), παρέχουμε τις ακόλουθες οδηγίες και διευκρινίσεις:

1. Έννοια λαϊκής αγοράς για την εφαρμογή της Α.Υ.Ο. ΠΟΛ.1065/18-5- 2010

1.1. Σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 1 της πιο πάνω απόφασης εντάσσεται υποχρεωτικά από 1/10/2010 στην τήρηση Β΄ κατηγορίας βιβλίων, εκτός των άλλων επιτηδευματιών και «ο αγρότης που πωλεί τα προϊόντα παραγωγής του από λαϊκές αγορές».

«Λαϊκή αγορά» για την εφαρμογή των εν λόγω διατάξεων, είναι οποιαδήποτε **οργανωμένη** αγορά που λειτουργεί με τα χαρακτηριστικά της λαϊκής (κινητή ή μόνιμη), ήτοι προσδιορισμένος χώρος ανάπτυξης της δραστηριότητας λιανικού εμπορίου από ομάδα - σύνολο πωλητών αγροτικών προϊόντων, **ανεξάρτητα** από την ύπαρξη ή μη άδειας από το Υπουργείο Περιφερειακής Ανάπτυξης και Ανταγωνισμού ή άλλης Αρχής. Στην κατά τα ανωτέρω έννοια της «λαϊκής» εντάσσεται και η **λαϊκή αγορά βιολογικών προϊόντων**, που λειτουργεί σε διάφορους χώρους δήμων της χώρας.

2. Ενόψει των ανωτέρω και επειδή είχε δημιουργηθεί σύγχυση στους πιο πάνω υπόχρεους, σχετικά με την έννοια της «λαϊκής αγοράς», συνεπεία και του ορισμού της

έννοιας της κινητής λαϊκής αγοράς με την παράγραφο 4.2.4 της εγκυκλίου 3/1992, για την αντιμετώπιση των προβλημάτων που ανέκυψαν και ενόψει της αποσαφήνισης της έννοιας «λαϊκή αγορά», γίνονται δεκτά τα ακόλουθα:

2.1. **Δεν** θα επιβάλλονται στους αγρότες παραγωγούς που πωλούν τα προϊόντα παραγωγής τους σε λαϊκές αγορές, πρόστιμα του Κ.Β.Σ. για τη μη έκδοση αποδείξεων λιανικής πώλησης αγαθών μέχρι την αγορά και χρήση φορητής ταμειακής μηχανής και πάντως μέχρι τις **31/12/2010**, εφόσον για το υπόψη χρονικό διάστημα καταχωρηθούν στο βιβλίο εσόδων – εξόδων, με τις λοιπές πράξεις του μήνα Δεκεμβρίου και μέχρι την 15/1/2011, έσοδα τα οποία θα προκύψουν με την προσαύξηση της κανονικής αξίας που αναγράφεται στο ειδικό στοιχείο παράδοσης αγροτικών προϊόντων (Α.Υ.Ο. ΠΟΛ1144/22.10.2010) με το μικτό κέρδος, με τη χρήση συντελεστή 25%. Εξαιρετικά για τις περιπτώσεις αυτές γίνεται δεκτό το ειδικό στοιχείο να εκδοθεί συνολικά για όσες παραδόσεις δεν έχει ήδη εκδοθεί, όπως υπήρχε υποχρέωση, μέχρι τις 31/12/2010. Η καταχώρηση του εσόδου με τον ως άνω περιγραφόμενο τρόπο, για το διάστημα μέχρι την εγκατάσταση της ταμειακής μηχανής, μπορεί να γίνει συγκεντρωτικά με ένα ποσό, ανεξάρτητα από το χρονικό διάστημα που καλύπτει.

2.2. Οι αγρότες παραγωγοί που πωλούν τα προϊόντα παραγωγής τους στις λαϊκές αγορές, δύνανται **μέχρι και την 15^η Ιανουαρίου 2011**, χωρίς την επιβολή των κυρώσεων, που προβλέπονται από τις διατάξεις του άρθρου 10 παρ. 3 περ. δ' του ν. 1809/1988, να υποβάλλουν τη δήλωση της φορολογικής ταμειακής μηχανής (φ.τ.μ.) που αποκτήθηκε μέχρι και την 31/12/2010, καθώς επίσης και να θεωρήσουν το βιβλιάριο συντήρησης και επισκευών (Β.Σ.Ε.) αυτής. Για αγορά μετά τις 31/12/2010 η δήλωση της φ.τ.μ. γίνεται στην προβλεπόμενη προθεσμία των δεκαπέντε ημερών.

2.3. Στην περίπτωση που η φορολογική ταμειακή μηχανή αγοράστηκε πριν από την 1/10/2010, το σχετικό φορολογικό στοιχείο αγοράς καταχωρείται το αργότερο με τις λοιπές πράξεις του Δεκεμβρίου στη στήλη των εξόδων του βιβλίου εσόδων - εξόδων μέχρι 15/1/2011 και κατά συνέπεια δεν υποβάλλεται δήλωση αποθεμάτων για την εν λόγω αγορά (έντυπο 012 Φ.Π.Α.). Το δικαίωμα έκπτωσης του Φ.Π.Α., που επιβάρυνε την αγορά της φορολογικής ταμειακής μηχανής, ασκείται στην φορολογική περίοδο εντός της οποίας το σχετικό φορολογικό στοιχείο καταχωρείται, σύμφωνα με τα ανωτέρω, με την προϋπόθεση ότι αυτό δεν έχει ήδη ασκηθεί, κατά τον χρόνο έκδοσης του στοιχείου της αγοράς της φορολογικής ταμειακής μηχανής.

2.4. Το βιβλίο εσόδων – εξόδων μπορεί να ενημερωθεί με τις πράξεις των μηνών Οκτωβρίου, Νοεμβρίου και Δεκεμβρίου 2010 μέχρι την 15^η του μήνα Ιανουαρίου του 2011 και μέχρι αυτή την ημερομηνία μπορεί να υποβληθεί και η σχετική δήλωση μεταβολής στο τμήμα Μητρώου της αρμόδιας Δ.Ο.Υ.

B. Λοιπά θέματα – Διευκρινίσεις

1. Άσκηση δραστηριότητας στις λαϊκές αγορές και διακοπή εντός του Οκτωβρίου του 2010.

Οι αγρότες του ειδικού καθεστώτος Φ.Π.Α. που πωλούσαν εποχιακά προϊόντα στις λαϊκές αγορές και η δραστηριότητά τους αυτή έπαψε αποδεδειγμένα να ασκείται μέσα στο μήνα Οκτώβριο του 2010, λόγω της εποχικότητας των προϊόντων τους, υπάγονται, εξ αντικειμένου, στην υποχρέωση τήρησης βιβλίων, προμήθειας φ.τ.μ. κ.λπ, από την ημερομηνία **επανάναρξης** της υπόψη δραστηριότητας εντός του 2011, λαμβανομένων υπόψη και των οριζομένων στην εγκύκλιο ΠΟΛ.1145/2010.

Για το χρονικό διάστημα 1/10 – 31/10/2010 δεν επιβάλλονται πρόστιμα του Κ.Β.Σ. και του ν.1809/1988 (για μη τήρηση βιβλίων, μη απόκτηση φ.τ.μ. κ.λπ από τους υπόψη αγρότες), ανεξάρτητα από το χρόνο διαπίστωσής τους από τις φορολογικές αρχές και εφόσον οι υποθέσεις αυτές εκκρεμούν στις Δ.Ο.Υ., δηλαδή, είτε δεν έχουν εκδοθεί από τους προϊσταμένους των δημόσιων οικονομικών υπηρεσιών οι σχετικές αποφάσεις επιβολής προστίμου, είτε έχουν εκδοθεί οι σχετικές Α.Ε.Π. αλλά π.χ. δεν έχει γίνει κοινοποίησή τους, εκκρεμεί αίτημα συμβιβασμού, προσφυγή κ.λ.π.

2. Έκδοση τιμολογίων από παραγωγούς πωλητές αγροτικών προϊόντων στις λαϊκές αγορές.

Οι αγρότες του ειδικού καθεστώτος, που πωλούν τα προϊόντα τους στις λαϊκές αγορές, είναι κατά κύριο λόγο λιανοπωλητές. Ωστόσο ορισμένες πωλήσεις προϊόντων τους, μπορεί να πραγματοποιούνται και σε επιτηδευματίες (π.χ. εκμεταλλευτές εστιατορίων, κυλικείων κ.λπ.), οι οποίοι στα πλαίσια της άσκησης του επαγγέλματός τους, προμηθεύονται αγροτικά προϊόντα από «πάγκους» στις λαϊκές αγορές. Για τις περιπτώσεις αυτές, δεδομένου ότι πρόκειται για χονδρικές πωλήσεις, εκδίδονται από τους αγρότες προς τους αγοραστές – επιτηδευματίες ή τα πρόσωπα της παρ. 3 του άρθρου 2 του Κώδικα αυτού (Δημόσιο, Ν.Π.Δ.Δ. κ.λπ), θεωρημένα Τιμολόγια – Δελτία Αποστολής (Τ - Δ.Α).

3. Υποχρέωση υποβολής συγκεντρωτικών καταστάσεων μόνο για τα εκδιδόμενα δελτία αποστολής – τιμολόγια, από παραγωγούς στις λαϊκές αγορές.

3.1. Σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 4 του άρθρου 20 του Κ.Β.Σ., οι αγρότες που δεν έχουν ενταχθεί στο κανονικό καθεστώς Φ.Π.Α., υποχρεούνται να υποβάλλουν συγκεντρωτικές καταστάσεις (σ.κ.), μόνο για τα τιμολόγια που εκδίδουν ύστερα από έγκριση του αρμόδιου Προϊσταμένου Δ.Ο.Υ., την οποία μπορούν να ζητήσουν βάσει των διατάξεων του άρθρου 36 (παρ. 2ζ') του Κώδικα αυτού.

3.2. Οι παραγωγοί αγροτικών προϊόντων με δραστηριότητα στις λαϊκές αγορές, κατ' αρχήν διατηρούν την ιδιότητα του αγρότη (ένταξη στο ειδικό καθεστώς Φ.Π.Α.) και τους επιστρέφεται κατ' αποκοπή ο Φ.Π.Α..

3.3 Οι παραπάνω για τη δραστηριότητα μέσω λαϊκών αγορών, εντάσσονται μεν στο κανονικό καθεστώς Φ.Π.Α., πλην όμως αποτελούν μία ιδιαίτερη κατηγορία και για το λόγο αυτό, για την άσκηση της δραστηριότητάς τους στις λαϊκές αγορές, χρησιμοποιείται ιδιαίτερος Κωδικός στο σύστημα TAXIS (Κωδ. 126).

Ενόψει των ανωτέρω, για το θέμα της υποβολής των συγκεντρωτικών καταστάσεων, οι αγρότες αυτοί (που δραστηριοποιούνται στις λαϊκές αγορές), αντιμετωπίζονται όπως και με το υφιστάμενο μέχρι σήμερα καθεστώς, ήτοι υποχρεούνται να υποβάλλουν συγκεντρωτικές καταστάσεις «πελατών» μόνο για τα τιμολόγια – δελτία αποστολής (Τ-Δ.Α.) που οι ίδιοι εκδίδουν, ενώ **δεν** υποχρεούνται να υποβάλλουν συγκεντρωτικές καταστάσεις «προμηθευτών».

Εξυπακούεται ότι οι προμηθευτές των αγροτών, στις περιπτώσεις που προαναφέρονται, υποβάλλουν συγκεντρωτικές καταστάσεις «πελατών» με χρήση του Κωδ. «1» (αντισυμβαλλόμενος μη υπόχρεος).

4. Δυνατότητα κτήσης, δεύτερης, εφεδρικής κ.λ.π. Φορολογικής Ταμειακής Μηχανής

Από τις διατάξεις του ν. 1809/1988 δεν απαγορεύεται η απόκτηση και δεύτερης, εφεδρικής κ.λ.π. φορολογικής ταμειακής μηχανής, με την προϋπόθεση, όπως είναι αυτονόητο ότι, αυτή δηλώνεται στην αρμόδια Δ.Ο.Υ. και ακολουθείται η προβλεπόμενη από τις διατάξεις του άρθρου 4 του νόμου αυτού διαδικασία.

5. Δεν απαιτείται η έκδοση μηδενικού «Ζ».

Εφόσον σε συγκεκριμένες ημερομηνίες οι αγρότες, δεν πραγματοποιούν πωλήσεις των προϊόντων τους στις λαϊκές αγορές, δεν απαιτείται η έκδοση μηδενικού «Ζ» από τη Φορολογική Ταμειακή Μηχανή, τις ημέρες αυτές.

Περαιτέρω, σύμφωνα με τις διατάξεις του τρίτου εδαφίου της παραγράφου 3 του άρθρου 6 του Κ.Β.Σ., παρέχεται η δυνατότητα καταχώρισης των ημερήσιων δελτίων «Ζ» με μία μηνιαία συγκεντρωτική εγγραφή, με βάση δελτίο μηνιαίας αναφοράς, που εκτυπώνεται από τη φ.τ.μ., με τις προϋποθέσεις που τίθενται με τις διατάξεις αυτές.

6. Δαπάνες για αγορές έως 50 ευρώ.

Για πραγματοποιούμενες δαπάνες αξίας έως 50 ευρώ, που όμως δεν αφορούν εμπορεύσιμα είδη αλλά αναλώσιμα (π.χ. φωτοτυπίες, γραφική ύλη κ.λ.π.), σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ.16γ' του άρθρου 12 του Κ.Β.Σ., αρκεί η λαμβανόμενη Α.Λ.Π. από Φορολογική Ταμειακή Μηχανή, χωρίς να απαιτείται η λήψη τιμολογίων.

Εξυπακούεται ότι στις περιπτώσεις αυτές, οι Α.Λ.Π. αποτελούν νόμιμο παραστατικό – δικαιολογητικό της δαπάνης για τις εγγραφές στα βιβλία.

7. Δυνατότητα τήρησης του Βιβλιαρίου Συντήρησης και Επισκευών της Φορολογικής Ταμειακής Μηχανής στις λαϊκές αγορές.

Ως γνωστόν το βιβλιάριο συντήρησης και επισκευών της Φορολογικής Ταμειακής Μηχανής, ακολουθεί τη Φορολογική Ταμειακή Μηχανή και επιδεικνύεται σε κάθε φορολογικό έλεγχο.

Ωστόσο, λόγω των ιδιαίτερων συνθηκών άσκησης της υπόψη δραστηριότητας, μπορεί να μην βρίσκεται στο χώρο της λαϊκής αγοράς, χωρίς αυτό να θεωρείται παράβαση, με την προϋπόθεση ότι το Βιβλιάριο Συντήρησης και Επισκευών δύναται να επιδειχθεί, εφόσον ζητηθεί, στην προθεσμία που τυχόν τεθεί από την Ελεγκτική Φορολογική Αρχή.

8. Πλήθος θεωρούμενων χειρόγραφων Αποδείξεων Λιανικής Πώλησης, για αντιμετώπιση τυχόν βλάβης της Φορολογικής Ταμειακής Μηχανής

Οι Προϊστάμενοι των Δ.Ο.Υ., με κριτήριο το πλήθος των συναλλαγών, όπως προκύπτει από το μέσο όρο της ημερήσιας κίνησης του «Ζ» της Φορολογικής Ταμειακής Μηχανής, θα θεωρούν το ανάλογο πλήθος χειρόγραφων στελεχών Αποδείξεις Λιανικής Πώλησης, ώστε να είναι δυνατή η πραγματοποίηση των σχετικών λιανικών πωλήσεων, κατ' αρχήν, μέχρι το προβλεπόμενο από τις διατάξεις της Α.Υ.Ο. ΠΟΛ.1135/2005 χρονικό διάστημα αποκατάστασης της βλάβης (κατ' ανώτατο όριο ένα διήμερο), και εφόσον συνεχίζει η βλάβη, μέχρι το χρόνο αποκατάστασης αυτής.

Ακριβές αντίγραφο

Ο Προϊστάμενος της Γραμματείας

Ο ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΚΟΥΣΣΕΛΑΣ